

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Capvt 1. An Incarnatio fuerit Deo simpliciter necessaria: vbi de libertate physica Dei in ordine ad omnia obiecta: vnde hæc oriatur, & an detur ex parte obiecti aliquid cognoscibile; sed Deo ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39069

LIBER

QVINTVS

*De Incarnatione Diuini
Verbi.*

CAPVT I.

*An Incarnatio fuerit Deo simpli-
citer necessaria; ubi de liber-
tate physica Dei in ordine ad
omnia obiecta: unde hac oria-
tur, & an detur ex parte ob-
iecti aliquid cognoscibile, sed
Deo impossibile.*

I **I** **N** **T** **E** **G** **A** **M** **V** **S**
Incarnationē,
aut vllā pla-
nē creaturam
esse Deo simpliciter necessariā.
Quod vt melius probetur ex-

L pe-

pedit quædam statuere generatim de diuina libertate. Ergo asserimus in genere, Deum esse differentem tum ad volendam, tum ad nolendam creationem rerum, tum etiam supposita creatione vniuersi ad volenda, vel nolenda creata obiecta physicè meliora. Rationem desumimus ex infinitate bonitatis hoc est perfectionis diuinæ. Sine hac infinita perfectione nihil Deus posset creare, quoniam non haberet totam perfectionem, que resultaret in effectu & insuper haberet perfectionem minorem illà, que resultaret in complexo ex se, & ex effectu. quod pariter complexum est aliquid effectum, cum sit aliquid nouum, & contingens distinctum (licet non contradistinctum) à parte
pure

pure creata. Videmus autem, ut indicatum est in libro *de actibus humanis*, artificibus imputari non solum illam entitatem, quam de nouo adæquatè producunt, hoc est meram vbi-cationem, sed totam pulchritudinem, quæ resultat ex illa, & ex rebus præexistentibus. Repugnat verò aliquid perfectionis, & plus perfectionis esse in effectu, quam in causa adæquata. Et ideo eadem ratio, quæ ostendit, primam causam non posse perficere se ipsam, ostendit etiam, non posse ab ea produci vllam perfectionem, quæ cū ipsa faciat aliquid perfectius totū, quam sit ipsa sola; ac proinde ostēdit Deū habere perfectionē infinitam. Infiniti enim est nō posse augeri per vl-

lū additamentū , vt demōstra-
tum est in materia *de charitate*.

2 Hinc est ex eodem ca-
pite prouenire in Deo poter-
tiam creandi, ac potentiam nō
creandi, & proinde libertatem.
Ideò enim Deus potest creare
quia habet in se totam perfe-
ctionem creaturæ, nec per eius
positionem facit aliquid me-
lius. Sed propter hoc ipsum po-
test nō creare tantūdem enim
boni habebit nihil creando, Id-
circo, licet sit necessitatus ad
volendum sibi summum bo-
num, & summam fœlicitatem,
videt tamen cum hoc non esse
magis connexam creationem,
quàm non creationem.

3 Pertinet quoque ad per-
fectionem diuinam tanquam
infinitam, & omnipotentem

non

non posse lædi, vel imminui ab
vlllo obiecto. Quocirca omne
obiectum intelligibile est possi-
bile, quia nullum obiectum est
intelligibile, quod remaneat
impossibile ex defectu po-
tentia diuinæ: & ex alia parte
nullum obiectū excluditur ne-
cessariò à diuina voluntate,
quippeq. nihil necessariò vult,
nisi foelicitatē Dei, cui, vt dixi-
mus, nullum obiectū repugnat;
omne ergò obiectum contine-
tur intra spherā, & diuinæ po-
tentia, & diuinæ volibilitatis,
atque adeò est possibile.

4 Solum id quod inuoluit
contradictionem, si esset obie-
ctum, sequeretur repugnare
diuinæ foelicitati, ac proinde
esse impossibile non tantum
impossibilitate extrinseca Deo,

L 3 sed

sed ex principijs intrinsicis
suis Dei. Probatur si enim de-
retur Petrus, & negatio Petri
ex. g. sequeretur in Deo error
& tristitia, atque adeò infelici-
tas. Error quidē quia Deus
firmaret existentiam Petri, cur
tamen ea existentia non esset
quod est formalissimè errare.
probatur sequela: nam *non esse*
Petrum nihil aliud est, quam
esse negationem Petri, quæ utiq;
tunc esset. Nequè respondeas
non esset negatio, sola; nam cō-
tra est quia *ly sola* nihil addit
supra negationē utcumq; nega-
tio enim *sola* est *negatio*, & non
Petrus: sed hoc totū dicit forma-
lissimè ex suo cōceptu *negatio*
Petri utcūq; ergò hoc ipso quod
esset *negatio Petri* esset *sola*. Neq;
item respondeas, id verificari
de

de negatione Petri quæ est
nunc, sed non de illa, quæ esset
tunc: nam contra est quia cō-
tradictoriè opponuntur *negatio*
Petri, quæ est nunc, & Petrus
qui potest esse nunc. & non alia
duo obiecta distincta ab istis;
ergò quādo supponimus quod
darentur duo contradictoria,
loquimur de istis, & non de
alijs. Præterquamquod quæ-
cumque essent, dummodo in-
ter se contradictoriè repugna-
rent, recurreret de illis idem
argumentum. Item sequere-
tur, vt diximus si darentur cō-
tradictoria, Deum tristari quia
ponendo Petrum vellet effica-
citer Petrum, & tamen Petrus
non existeret, hoc est verifica-
retur negatio illius, quod est
idem formalissimè, ac eum non

existere: vnusquisq. autem tristatur quando videt non esse id quod ipse efficaciter vult,

5 Igitur cum nullum obiectum possit esse impossibile ex principijs intrinsicis Dei, & tanquam aduersum diuinæ felicitati, asserimus quod duo contradictoria non sunt obiectum nec possunt concipi obiectiuè ab intellectu, vt aduertit S. Thomas p. parte quæst. 25 art. 3. in corp. vbi ità explicat effatum illud Angeli *nō est impossibile apud Deum omne verbum, quia scilicet verbum non est nisi id quod potest concipi; contradictoria verò non possunt concipi ab intellectu.*

6 Quæ doctrina vera est; nam quando nominamus aut cōcipimus cōtradictoria, nil in-
tel-

telligimus ex parte rei cognitæ
nisi obiecta realia incompossi-
bilia, sed necessaria disiuncti-
ue: tūc verò dicimur affirma-
re duo contradictoria implicite
(nā explicite id fieri nequit) quā-
do per modū tendendi cōposi-
tiuū prædicamus vniuersim *duo*
coexistētia possibilia ꝑ de duobus
cōtradiatorijs: toties verò vni-
uersim dicimur asserere ali-
quid impossibile quoties eli-
cimus cognitionē inuerifica-
bilē, quæ cognitio inuerifica-
bilis est, quoties vel affirma-
mus vnū de alio, quæ sint esē-
tialiter distincta, vel negamus
vnū conceptū de alio, cōceptu
qui sint esētialiter identificati.

7 Rursus tunc dicimur
contradictoria, aut generatim
impossibilia non affirmare

L S sed

sed apprehendere, quādo hæc
 apprehendimus per eum mo-
 dum tendendi comparatiuum
 qui prærequiritur ad compo-
 nendum, vel diuidendum per
 actum iudicij: quem modum
 apprehendendi indicat S. Th.
 1. p. q. 16. art. 2. Item cog-
 nitio inuerificabilis etiam est,
 quādo negatur entitas neces-
 saria, cuiusmodi est sola enti-
 tas Dei, circa quam solam pro-
 inde quamuis sub varijs prædi-
 catis cum ea identificatis ap-
 prehensam per modū tendendi
 simplicē, & sine cōpositione, &
 diuisione potest exerceri iudi-
 cium inuerificabile. Cæterum ex
 parte obiecti nihil concipitur
 distinctum ab omni ente reali.

8 Non solum id suadetur
 à priori ex probabili ratione
 iam

iam dicta, sed validius probatur à posteriori: quoniam si conciperetur tale obiectum, utique nunc de facto verificarentur circa illud duæ propositiones contradictoriæ. Assumptū demonstratur nam si concipitur aliquid impossibile, utique concipitur aliquid, de quò verè affirmetur nūc quod eo posito verum sit ex parte obiecti quod darentur duo contradictoria: sed hoc ipsum de facto esset etiā simul falsū, nā vt probauimus: hoc ipso quod verum sit nunc quod in eo casu daretur vna pars contradictionis, falsum est nūc affirmare, quod daretur alia, ac proinde, quod darentur ambæ. Verum quidem est, dari aliqua iudicia inuenticabilia quæ diximus, &

quibus positus cogi possit intel-
lectus disiunctiuè per duos syl-
logismos in forma ad assentièn-
dum vtilibet parti contradi-
ctionis.

9 Neque dicas, impossibi-
le obiectiuum concipi, & esse
se id, non quod includit duo
cōtradictoria, sed quod sit que-
dā necessitas trahens duo cō-
dictionia: nam contra est: quia
hæc ipsa necessitas includeret
duo prædicata contradictoria
formalia; contradictorium
enim necessitatis est potentia
ad oppositum; sed hæc neces-
sitas includeret potentiam
ad oppositum, ergo, &c. Pro-
batur minor, nam *potentia ad
oppositum Petri ex. g. est poten-
tia ad negationem Petri. Sed ne-
cessitas ad negationem Petri est*
poten.

potentia ad negationem Petri, ergo est potentia ad oppositum Petri. Atque adeò si daretur necessitas ad Petrum, & ad negationem Petri, daretur necessitas ad Petrum & potentia ad oppositum Petri, quæ sunt contradictoria formalia.

10 Nullum ergo obiectum est impossibile respectu Dei. quamvis aliqua sint, quæ possunt permitti, sed non decerni efficaciter à Deo, cuiusmodi sunt peccata. Cuius rei ratio est, quia peccata ut *commissa* nihil imminuunt foelicitatem Dei, ideo potest Deus permittere ut committantur: at peccata ut à Deo *volita* eam imminuerent reddendo Deum imperfectum sicut probatum est in libro de actibus humanis.

Quam

11 Quamuis autem Deus nullam habeat indigentiam in ordine ad augmentum suæ felicitatis, ex qua indigentia possit moueri ad volendum aliquid distinctum à se, mouetur tamen ex libera beneuolentia erga creaturas possibles, & capaces alicuius boni proprii. Beneuolentia enim non potest exerceri, vt alibi diximus, nisi circa res cognoscitiuas, & appetitiuas, quæ solæ possunt esse finis *cui*.

12 Ideo probabile est, Deum non potuisse creare tantum res inanimas exclusis pro tota eternitate omnibus rebus cognoscitiuis; res enim inanimatae sunt essentialiter pura media volibilia vel ad utilitatem rerum cognoscētiū, vel ad Dei gloriā,
hoc

hoc est ad manifestationē diuinae sapientiae, potentiae, & bonitatis, vt colligitur ex S. Th. 1. p. q. 20. art. 3. ad 3. & q. 63: art. 2. quare non sunt volibiles nisi dependenter à decreto intendente per eas alterum, aut vtrumque ex praedictis bonis. Ergo cum decreto diuino excludente pro tota aeternitate creaturas cognoscitiuas nō est compossibile decretum essentialiter requisitum ad creandas res inanimas, Deus enim in eo casu non habuisset motiū ad eas volendas neq. in ordine ad foelicitatem sui ipsius, neq. in ordine ad foelicitatē aliarū rerum cum qua de facto colligauit libere foelicitatē suā per extasim amoris exeundo à se ipso, vt alibi expositum est.

PO-

13 Potuit etiam nihil crea-
re, quoniam ad hoc nullo mo-
tuo indigebat. Si quidem, ut
quis maneat in sua quiete non
tam eget motuo distincto ab
eo bono, quod haberet exeun-
do ab ipsa quiete & volendo
aliquid ponere de nouo; quam
negatione motui distincti ne-
cessitatis; Deus autē nullo mo-
tuo necessitabatur ad crea-
dum, quia nihil aliud necessa-
riō vult nisi suam infinitam
foelicitatem, quam æquē ha-
buisset sine creatione. Et quā-
uis per creationem obtineat
aliquod aliud bonum, hoc est
bona nostra, quæ per amorem
benevolentiaē reddit bona sua,
non tamen obtinet bonum
maius quam id quod solus
haberet; ut dictum est, quare

non

De Incarnat. &c. Cap. I. 257.
non allicitur necessario ab hoc
additamento, quod est *aliud*,
sed non est *plus*.

14 Colligi potest longe
melius, quam ex alijs rationi-
bus, ex prædicta doctrina, cur
Deus non operetur imperfectè
moraliter licet non eligat sem-
per optima ex bonis creatis
physicis. Id quidem aliqui ex-
plicent per infinitatem diuinæ
aduerrentiæ, & cognitionis,
quæ facit vt honestas volitio-
nis crescat infinite, atq; adeo
non sit augmentabilis ex ma-
iori bonitate obiecti. sed hæc
ratio est insufficientis; nam sicut
mendacium leue ex. g. si com-
mitteretur cū infinita aduer-
tentia cresceret infinite non
quidem simpliciter, sed in ra-
tione mendacij leuis, ita electio
ob-

obiecti boni facta cum infinita
 aduertentia non habet bonita-
 tem infinitam simpliciter, sed in-
 tra rationem talis obiecti. Et pro-
 pter eandem causam in nobis
 amor boni infiniti, hoc est Deus
 non est infinite bonus, quia non
 concurrunt infinite alia perti-
 nentia ad bonitatem volitio-
 nis, hoc est aduertentia, inten-
 sio, &c. Ad hoc ut ergo aliquid
 sit infinite tale simpliciter, de-
 bent concurrere infinite omnia
 ea, ex quibus talis ratio de sui
 natura potest augeri.

15 Idem alij explicant eo
 quod actus liber Dei qui-
 cumq. si est Deo adæquate
 intrinsecus, identificatur cum
 infinitis alijs actibus bonis Dei
 atque ex hac identitate sumit
 infinitatem inaugmentabilem
 boni-

bonitatis. Sed huic pariter explanationi obstat ratio prædicta. Si enim ego haberem infinitos actus bonos circa infinita obiecta (loquimur in sententia concedente infinitum) adhuc non essem bonus infinite simpliciter sicut Deus; quoniam possent excogitari alij actus meliores ex obiecto, ex intensione &c. ergò infinita illa multitudo actuum bonorum non constituit infinitam bonitatem simpliciter, & inaugmentabilem nisi Deus circa singula obiecta eligibilia exerceat singulos actus ex se quantum fieri potest perfectissimos.

16 Tertiò dicunt alij, omnes actus Dei esse optimos, quia Deus eligit semper optima, semper enim, inquit, præ-

præ-

præfert se vt connexum parti,
quam eligit illi alteri parti
quam relinquit: Deus autem
vt connexus cum bono mino-
re, est aliquid melius, quam bo-
num creatum maius. Sed hæc
pariter explicatio displicet; nã
Deus per sua decreta libera
præfert vnã partem illi parti,
quam posset eligere, & non eli-
git; Sed per hos authores nil po-
test eligere nisi se vt cõnexum
cum vna parte; Ergò, quando
præfert ex. g. negationem Petri
Petro, præfert se vt connexum
cum negatione, sibi ipsi vt cõ-
nexo cum Petro, atque adeo
non præfert bonum maius bo-
no minori. Quare inde seque-
retur omnia obiecta inter quæ
Deus exercet electionem, ha-
bere bonitatem æqualem.

Sed

17 Sed ne hoc quidem est
verum. Etenim si hæc conne-
xio cum Deo esset considerabi-
lis in ordine ad honestatem ob-
iecti eligendi, omnis electio etiã
respectu nostri esset inter bona
æqualia; nam quidquid eligi-
mus, connectitur cum Deo,
qui propter suam infinitatem
æquat semper omne aliud bo-
num. Quamuis ergo bonitas
operis mensuretur non solum
ex bonitate illius partis quæ
tota ponitur de nouo, sed etiã
ex bonitate cõplexi quod illa
pars constituit cum partibus
præexistentibus, tamen quan-
do præexistit aliqua pars emi-
nentialis (non enim est propriè
& formaliter pars sæpe obser-
uat S. Thom.) infinita tunc ad
comparanda bona in ordine

ad

ad electionem non habetur ratio illius partis eminentialis, sed tantū aliarum partiū finitarum & bonitatis finitæ maioris, vel minoris inde resultantis.

18 Vnica ergo via explicandi quomodo Deus exercent libertatem sine imperfectione etiam vbi relinquit obiectum magis bonum physicè, est quoniam perfectio volitionis moralis habet pro mensura non maiorem, vel minorem bonitatem finitam, sed primam regulam boni, quæ est bonitas infinita, & cui dum magis cõformamur, melius operamur. omnia enim alia bona sunt essentialiter illi subdita, & ad illam ordinata. Ideo igitur nos melius regulariter operamur eligendo maius bonum creatum, quia

quia tunc magis cōformamur voluntati diuinæ, quam Deus nobis manifestauit & per quā voluit nos sibi magis placere si meliora eligeremus. Cæterū si Deus præcipiat obiectum physicè minus bonum, hoc ipso illud moraliter euadit magis bonum, quia est conformius primæ regulæ. Sed quæcumq; Deus eligit magis cōformatur voluntati diuinæ ac proinde primæ regulæ honestatis quem ea, quæ Deus repudiat: ergo quæcumque Deus eligit, sunt honestissima respectu Dei.

19 Quod si obijcias: ad hoc vt Deus operetur honestè, debet prius quam velit obiectū, cognoscere illud, esse honestū. Respōdeo id esse verum de honestate conditionali, non de abso-

absoluta. Sicut enim dum quis
 practicè enunciat: *facio te do-*
minum huius libri; ad hoc ut sit
 verax nil opus est, ut prævideat
 veritatē absolutā obiecti enun-
 ciati, sed tātum veritatē con-
 ditionatam, hoc est obiectum
 fore verum si id ipse enunciet,
 ita Deus, qui habet potestatem
 honestandi obiecta per suam
 volitionem, non est necesse ad
 hoc ut operetur honestè, quod
 prævideat absolutam eorum
 honestatem antequam illa ve-
 lit, sed satis est quod prævideat
 ea esse talia, ut futura sint sibi
 honesta, si ea voluerit.

20 Cū enim detur triplex
 acceptio honesti scilicet vel *di-*
gnum honore, vel *prudenter eligi-*
bile, vel *ipsa electio prudenter*
facta; quoad explicationem

qui-

quidem vocabulorum prima
acceptio declaratur per secun-
dam, & secunda per tertiã, esse
enim *obiectũ dignum honore,*
sonat, eius honorem esse pruden-
ter eligibilem. Et hoc secundũ
sonat, *electionem talis honoris es-*
se, iuxta regulas prudentiã: quã-
tum tamen ad res ipsas tertiã
honestas fundatur in secunda:
Ideò enim volitio est iuxta re-
gulas prudentiã quia in obie-
cto apparet bonitas, quã pru-
dentiã dicitur esse eligibilẽ. Rur-
sus omne eligibile quatenus eli-
gibile, est aliquid non existens,
cuius existentia est aliquo mo-
do cõstituta in potestate eligẽ-
tis vt bene Aristot. 6. Ethicorũ:
Id verò quod non existit, nihil
est nec proinde potest habere
meritũ, & ius vt eligatur: Debet

M

er-

ergo hoc meritū , & ius esse in aliquo bono præexistēti, in cuius gratiā illud bonū possibile debeat eligi. Et hoc bonum præexistēs est finis *cui*, qui hoc ipso est maximè dignus honore, dum meretur ut in gratiam ipsius alia eligamus.

21 Hic finis *cui* si sit supremus, est prima regula omnis volitionis honeste, atque inhonestæ. Id verò ut apertius cōstet aliqua ponenda sunt circa prædicata, quæ requiruntur in eiusmodi prima regula. hæc enim debet esse primò quidem aliquid bonum; quod patet ex hoc ipso quòd reddat bona, & honesta ea, quæ sibi cōformantur; Secūdo debet esse quid necessarium: nam si esset cōtingens, esset eligibile; atq. adeo debe-

deberet eligi dependenter ab aliqua alia regula superiori. Tertiò debet esse aliquid cognoscitiuū & volitiuum tum quia debet esse quid optimum vt sit prima regula voluntatis, quæ habet pro obiecto omne bonū: patet autē lumine naturæ melius esse cognoscere, & velle, quàm his operationibus care- re atq; adeo eas in optimo in- esse: tum quia non potest pri- mo, & per se honorari id quod nihil cognoscit, aut cui nihil placet, vel displicet, sed caret omni voluntate, cui per hono- rē conformari possimus. Quar- tò debet esse quid præscindens ab omni actu libero etiam suo; est enim prima regula omnis actus liberi.

22 Hinc patet sicut *rectū*
M 2 est

est regula sui, & obliquis ita *primum honestum* esse regulam sui, & inhonesti. Omne enim malum est quid relatiuū, scilicet *alicui malum*, & ideo nulla substantia est mala, quia omnis substantia est quid per se & absolutum ut argumentantur Patres contra Manicheum. Et hoc ipso quod sunt mala illa accidentia, quæ nocent substantiæ, sequitur substantiam esse bonam, bonum enim debet esse omne id, cui nocere malum est. Igitur omne *malum* dicit attributionem ad *bonum* primum autem *bonum* est quid absolutum, quod est regula sui, & *mali*. Idcirco non est querenda alia ratio cur Deus operetur benè, & honestè. Sicut enim in omnibus prædicatis

sisten.

sistendum est in aliquo primo, cui conueniat per se esse regulam, & mensuram illius prædicatis; ita etiam contingit in *bono honesto*, cuius prima regula est summum bonum, nempe Deus. Vnde autem habeamus, Deum quamuis sit prima regula honesti, non posse eligere aliqua obiecta, quæ vocantur intrinsecè mala, explicatū est in *libro de actibus humanis*.

23 *Laudabilitas* supra honestatem addit libertatē actus, & proportionem eius ad finem honestum, laus enim est quoddam præmium quod rependitur actionibus bonis imputabilibus ipsi agenti, atque adeò liberis. Nulla autem actio nobis est libera nisi aliquo modo sit medium in ordine ad no-

M 3 strum

strum vltimum finem, quippe
 quē omnibus nostris volitioni-
 bus, vel explicitē vel confusē
 necessariò, & non libere volu-
 mus. Ideo Arist. dixit, foelicitatem
 esse honorabilem non
 laudabilem. Coeterum, posita
 libertate actus, quantum cres-
 cit honestas tātum crescit lau-
 dabilitas. Ideo Deus est infi-
 nitē laudabilis pro qualibet vo-
 litione libera: agit enim hone-
 stissimē in omnibus.

24 Dices hoc ipsum re-
 pugnae laudabilitati: quan-
 doquidem Deus non est liber
 ad illum summum gradum
 honestatis, qui necessariò in-
 uenitur in omnibus eius ele-
 ctionibus; illa verò differentia,
 quæ intercedit inter ea, ad quæ
 Deus est disiunctiuē liber, sicut

non

non addit honestatem; ita non videtur fundare posse laudabilitatem. Sed respondetur, quidquid sit an voluntas creata si necessitetur disiunctivè ad bona æqualia operetur laudabiliter; certum est hoc affirmandū esse in Deo.

25 Ostenditur id primo à priori patet enim exterminis laudabilitatem esse perfectionem simpliciter simplicē agentis liberi; non esset autem talis si includeret potētiam ad operationem minus honestam, adeoque imperfectam. nam *posse habere imperfectionem*, est prædicatum; cuius oppositum est perfectio simpliciter simplex. Secundo idem ostenditur ex discrimine inter Deum, & creaturas. Nam si verum est, per

M 4 eam.

eam necessitatem vagam ad
æqualia tolli laudabilitatem
in creaturis; ideò est quia talis
operatio quatenus habet tan-
tam bonitatem, est imputabi-
lis nõ creaturæ, sed datori illius
necessitatis, hoc est Deo. Ad
Deum habet à se, & nõ ab alio
necessitatem disiunctiuam ad
operationes honestissimas. Igi-
tur cum volitio diuina A sit nõ
necessaria, sed libera ac provin-
de alicui imputabilis, & non
alteri, quam Deo, vtique secũ-
dum totam suam bonitatem
est imputabilis Deo, eumque
reddit infinitè laudabilem.

26 Contra id quod dixi-
mus, primam regulam omnis
honestatis, & inhonestatis esse
Deũ, de quo egimus etiã in *lib.*
de Actibus humanis, obijcitur
primo.

primo. Ipsa bona, & mala creata per se sunt prosequenda, vel fugienda; hoc enim est de intrinseca ratione boni, & mali; Ergo sunt digna prosecutione, vel fuga præciso omni ordine ad Deum.

27 Ut respondeamus, obseruandum prius est *gerundia*, illa *prosequendum*, *fugiendum*, & coetera, importare necessitatē aliquid *gerendi* non quidē simpliciter; nā nihil *gerēdū* est simpliciter necessariū; sed contingens; importāt ergo *necessitatē ad bene esse*, de qua necessitate sæpè agunt Aristoteles, ac D. Tho. At *bene esse* duplex est, aliud *secundū quid* hoc est sitū in aliquo bono particulari, cuius tamen positio; vel negatio impertinenter se habeat ad no-

M s strum

strum vltimum finem, hoc est ad nostrum bonum statū perpetuum: cuiusmodi particulare bonum esset v. g. aliqua voluptas transiens nō inhonestā. Et ea quæ sunt necessaria ad hoc benè esse, non vocantur *prosequenda*, vel *fugienda* absolute nec digna absolute quæ prosequamur, vel fugiamus; sed tantā ex suppositione quod velimus nobis optimū statum hic, & nunc. Alterū est *benè esse simpliciter*, hoc est fœlicitas permanēs, in ordine ad quam res cōducentes, dicuntur simpliciter *bonæ*, & res impediētes, dicuntur simpliciter *mala*, adeoque *dignæ* quā *prosequitione*, quā *fuga*.

28 His positis, dicimus nō dari sine ordine ad Deum vllā aptitu,

aptitudinē, vel repugnantiam
in obiectis in ordine ad vlti-
mum finem hominis vel natu-
ralem, vel supernaturalem,
quippe qui est solus Deus, vt in
prædicto libro *de actibus huma-
nis* demonstrauius, & Theo-
logi communiter supponunt.
Ergo sine ordine ad Deum da-
tur quidem in obiectis ea boni-
tas, vel malitia quæ allicit a-
morem vel odium vtcumque,
sed non ea quæ allicit amorem,
vel odium in ordine ad vltimū
finem.

29. Hæc autem secunda
bonitas, vel malitia est illa quæ
absolutè dicitur *prosequenda*,
vel *fugienda*; et quæ facit vt
agens rationale electiuū illius
sit *bonum, vel malum, vitiatum*,
vel *virtute præditū*; quippe quæ

vocabula significant aptitudinem rei in ordine ad suum ultimum finem. Atque adeo hæc est ea *bonitas*, vel *malitia* quæ vocatur *moralis*, constituens *electionem liberam secundum prudentiam*, vel *contra prudentiam*, ad quam prudentiâ spectat docere media apta ad electionem ultimi finis; & ideo prudentia est proxima regula omnium virtutum moralium, quæ sunt liberæ dispositiones ad optimum.

30 Pariter hæc *bonitas*, vel *malitia* obiecti desumpta per ordinem ad ultimum finem est illa quæ reddit liberam electionem sui *laudabilem*, vel *vituperabilem simpliciter*; & non tantum *secundum quid* quomodo omnis perfectio, vel im-

per-

perfectio etiam distincta à virtute, & culpa vindicat sibi aliquod genus laudis, vel vituperationis latioris.

31 Obijci potest insuper: suppositis omnibus ijs quæ diximus in libro *de actibus humanis* cap. 13. assertione 155. vsque ad finem circa obiectū diuinæ voluntatis prohibentis, colligi honestatem, vel inhonestatem volitionis esse prædicatum aliquod absolutum, & prius ratione quàm quilibet ordo ad primam regulam, quamuis trahat de consequenti eiusmodi ordinem.

32 Respondemus tamen, id intelligi de honestate, & inhonestate radicali, non de formali. Sicut enim homo ex. g. per sua prædicata absoluta habet

bet

bet esse creaturam non formaliter, sed radicaliter, quatenus ea prædicata à nobis ritè cognita determinant nos ad affirmandam in homine dependentiam à causa aliqua superiori ità si cognosceremus benè illa prædicata absoluta, per quos actus intrinsecè bonus, vel malus constituitur primò in sua specie, videremus essentialem connexionem cum hoc alio prædicato relatiuo, per quod constituitur formaliter in esse honesti, vel inhonesti, hoc est conformis, vel difformis cum voluntate diuina. Cæterum sicut homo sine illo prædicato relatiuo, & consequente ad suam essentiam non esset creatura formaliter, sed haberet illud esse limitatum, quod trahit ratio:

tionem creaturæ, ita illi actus sine tali prædicato relatiuo non essent honesti vel inhonesti formaliter, sed haberēt illam perfectionem, vel imperfectionem quæ trahat necessario id quod nos formaliter explicamus per hæc vocabula *honestum*, & *inhonestum*.

33. Urgeri tamē rursus hic potest molestissima difficultas super obiecto prohibitionis diuinæ, de qua breuiter diximus in prædicto cap. 13. *de actibus humanis* à num. 162. vsque in finem. Quæ difficultas non magis urget in nostra sententia negante cōpletam bonitatem, vel malitiam moralem obiectiuam in quocumque obiecto sine ordine ad Deum, quàm in alià quacumque sententia, & sem-

semper enim valet circa obiectum legis positivæ, in quo certum est non dari malitiam, vel bonitatem moralem completam ante ordinem ad præceptum, vel prohibitionem. Cæterum respondendo directe ad obiectum, præter ea quæ ibi exposuimus advertendum est, in hoc distingui obiectum divini consilij (prout consilium includit etiam præceptum laxum, & non obligans, de quo infra ubi agetur de obedientia Christi) ab obiecto præcepti, quòd consilium dicit: *mibi placebis si hoc feceris*, præceptum dicit, *mibi displicebis nisi hoc feceris*.

34 Rursus ad merendam complacentiam Dei in observatione consilij requiritur operari

rari gratia illius; ad merendam
verò displicentiā Dei in viola-
tione præcepti satis est eam dis-
plicentiā cognoscere, vt osten-
dimus in libro de *Iustitia*. Qua-
re difficilius vitatur circulus in
explicando obiecto consilij,
quàm præcepti, vt consideran-
ti patebit. Dicimus tamen,
consilium explicari sic posse:
*Nisi tu eligas ex. g. virginita-
tem, carebis aliquo gradu com-
placentiæ diuinæ tibi possibili hic,*
& nunc. Præceptum vero sic:
*Si eligas ex. g. homicidium, in-
cures displicentiā diuinam.*
Positā in me hac notitia, si im-
pero mihi electionem virgini-
tatis propter hoc ipsum mo-
tuum, quia possum eligere
virginitatem placendo magis
Deo, quàm si eam non eligam,
di.

dicor eligere eam ex motu
consilii adeoque mereri.

C A P V T I I.

*An Deus necessitetur moraliter ad
Incarnationem, vel ad vllum
aliud obiectū, ubi multa de ne-
cessitate morali & de maiori
inclinatione quam Deus habet
ad vnum obiectum quàm ad
oppositum.*

35 **C**onstat ex prædictis,
licet Deus operetur
honestissimè, & laudabilissi-
mè, non necessitari tamen ad
obiecta optima, atque adeo ad
Incarnationē, sed liberè fuisse
incarnatū. Insuper negamus in
Deo moralem quoque necessi-
tate quālibet antecedētē erga
obiecta optima, vel erga qu-
cum-